

CUMHURİYET TÜRKİYESİ'NİN SANAYİLEŞME ÖYKÜSÜ

Kitap Tanıtımı: Mahmut Kiper

Fikret Yücel kitabın giriş kısmına şöyle başlamış:

"Bugünü anlamak için geçmişi bilmeniz gerekir.

Carl Sagan"

Kitapta Cumhuriyet Türkiye'sinde sanayileşme hareketlerini şu üç dönemde incelemiş:

1. Erken Dönem Sanayileşme Deneyimi (1923-1946 arası dönem)
2. 1980 Öncesi Dönem (1946-24 Ocak 1980 kararlarına kadar olan dönem) ve
3. 24 Ocak kararlarından sonraki dönem.

Kitapta dipnotlarla da tarihe çok önemli notlar düşülmüş. Bu notları okumak önemli detayların öğrenilmesini sağlıyor.

Ayrıca savunularını cesurca yaparken bunları destekleyen bazı önemli atıflarda bulunuyor.

Örneğin; İlber Ortaylı'dan şöyle bir alıntı yapmış:

"1930'larda o savaş yorgunu yoksul ülkede bir ilim, kültür, irfan heyecanı vardı. Bugün böyle bir heyecan kalmadı. Biz 1930'ların heyecanına dönmeliyiz."

Dr. Yücel 1934'de uygulanmaya başlanan 1. Beş Yıllık Sanayi Planı'na hak ettiği önemi vermiş, bu plan dönemi ile ilgili ilginç ayrıntıları aktarıyor.

Ve bu dönemleri inceleyen genel değerlendirmelerden çok farklı olarak sistemde olumlu ya da olumsuz olan pek çok detayı paylaşmaya özen göstermiş. Örneğin genellikle sanayi incelemelerinde yer bulmayan; "Atatürk para piyasasının Türklerin yönetiminde ve elinde olmasını istemiştir. Merkez Bankası kurulurken bizzat Alman Merkez Bankası Başkanı ve Yardımcısı'na (ünlü Dr. Hjalmar Schacht ve Karl Müller) danışmış ve bunların olumsuz görüşlerine rağmen Merkez Bankası'nın kurulmasını sağlamıştır."

Kitabında gelişmeleri etkileyen siyasi olaylar ve hareketleri de titizlikle ve birbiriyle ilişkilendirerek sunmuş olması bu kitaba ayrı bir anlam katmış.

Yine değerli ayrıntılarla 1930-1946 dönemi ile siyasi arka planı çok iyi oturtarak 46-80 ve 80 sonrası dönemlerin özellikle sanayileşme ve araştırma, teknoloji geliştirme ve inovasyon (ATGI) yaklaşım ve sistemleri kapsamında önemli ayrıntılarını ustalıkla paylaşmış.

Önceden de değinildiği gibi aralara sıkıştırdığı anlamlı sözler için bile kitap okunmaya değer. Bir örnek; "Gerçeklerle karşılaştırılırsa bilimde vardığımız düzey ilkindir. Ama sahip olduğumuz en değerli şey de odur. Albert Einstein" Fikret Yücel kişiliğindeki insanların önemli bir özelliği de kendilerinin övülmesini pek sevmezler, ama diğer önemli işler yapmış insanları öne çıkartmakta hep cömerttirler. Bu özellik kitaba da yansımış. Örneğin Aselsan'ın kurucu Genel Müdürü olan Hacim Kamoy'u anmış ve onun hizmetlerini öne çıkarmış.

"V. Bölüm-Bitirirken ve VI. Bölüm-Son Söz Yerine: Ne Yapmalı?" bölümlerini okurken hem hüzün duyacak, hem de oldukça düşünecek ve söylenenlere hak vereceksiniz.

Okuma kutularında yer alan ithal ikamesi ve PTT-Arla ve Teletaş öyküleri de ders verici nitelikte.

Fikret Yücel'i kurucu, yapıcı, zorluklardan yılmayan ama ders alan iradesi ile Türkiye için araştırma-teknoloji geliştirme ve inovasyon sisteminin kurulması ve gelişimi için sürekli mücadele veren bir öncü ve bu alanın en saygın kahramanlarından biri olarak tanımlamak yanlış olmaz.

Genellikle ülkemizde geleneksel iktisatçılar tarafından değerlendirilen ve bu gözle bakılmış olan ülkemizin sanayileşme öyküsüne bir teknolog gözüyle ve bu detaylarla bakılmış olması, kitaba değer katan en önemli unsurlardan biridir. Önemli siyasi ve idari olaylarla bezenmiş arka plan üzerine ustaca yerleştirilmiş Türkiye'nin sanayileşme ve teknolojik gelişim öyküsünün detaylarını bu kitapta bulmak mümkün. Hatta bazı detayların sadece bu kitapta yer aldığını söylemek yanlış olmaz. Fikret Yücel güçlü hafızası ve titizliği ile sıklıkla okunacak değerli bir çalışma ortaya koymuş. Kitaba elektronik ortamda da şu bağlantıdan da erişebilirsiniz:

<http://www.itgv.org.tr/content/docs/cumhuriyet-turkiyesinin-sanayilesme-oykusu.pdf>

FİKRET YÜCEL KİMDİR?

Dr. Fikret Yücel, 1928 yılında Muğla Köyceğiz'de doğdu. İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Fakültesi'nden 1950 yılında mezun oldu. PTT Genel Müdürlüğü bünyesinde 1965 yılında PTT Araştırma Laboratuvarını (PTT ARLA) kurdu. PTT ARLA'yı yönettiği dönemde ayrıca Karadeniz Teknik Üniversitesi, Kayseri Mühendislik Mimarlık Akademisi ve Kocaeli Mühendislik Mimarlık Akademisi'nde dersler verdi ve TÜBİTAK tarafından desteklenen Elektronik Haberleşme Cihazları Ünitesi Başkanlığı'nı yürüttü. PTT ARLA'nın çekirdeğini teşkil ettiği TELETAŞ A.Ş.'nin 1983-1989 yılları arasında genel müdürlüğünü yaptı. Aynı kuruluşun 1992-1994 yılları arasında Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı üstlendi.

Kurucuları arasında bulunduğu Türk Elektronik Sanayicileri Derneği'nin 1989-1990 yılları arasında ilk Yönetim Kurulu Başkanı olan Fikret Yücel aynı görevi 1995-2004 yılları arasında da sürdürdü. 1991-1993 yılları arasında TÜBİTAK Yönetim Kurulu üyeliğinde bulundu. Kurucu Üyesi olduğu Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı'nın (TTGV) kurulduğu 1991 yılından 2012 yılına kadar Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı yaptı. Kitap, makale ve tebliğ şeklinde 40'ı aşkın eser yayımladı.

Mustafa Parlar Vakfı tarafından 1982 yılında Hizmet Ödülü'ne layık bulundu. İTÜ Senatosu 1987 yılında kendisine "fahri doktora" unvanı verdi. Elektrik Mühendisleri Odası'nca 1994 yılında "Meslekte Ulusal Hizmet Ödülü"ne; 1999 yılında da TÜBİTAK tarafından Hizmet Ödülü'ne değer bulundu. Türk Elektronik Sanayicileri Derneği (TESİD) 2007 yılında Türk elektronik sanayinin gelişmesine yönelik katkıları nedeniyle Yücel'e ödül verirken, 2009 yılında ODTÜ Üstün Hizmet Ödülü ve 2013 yılında Üniversite-Sanayi İşbirliği Merkezleri Platformu (ÜSIMP) Onur Ödülü aldı. 2015 yılında TTGV, Ar-Ge Yönetimi, Yenileşim Yönetimi, Teknoloji Yönetimi, Teknolojinin Ticarileştirilmesi alanlarında yapılan çalışmalarını teşvik amacıyla Dr. T. Fikret Yücel Ödül Programını uygulamaya başlamıştır.

Elektrik Mühendisleri Odası tarafından daha önce de yazarın "Fikret Yücel'in Anıları" ve "Cumhuriyet Türkiye'sinin Sanayileşmede İlk Önemli Adımı: Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı 1934-1938" adlı kitapları yayımlanmıştır.

